

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGEN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

EN AF DE ståtligaste gestalterna i Olof Högborgs monumentala norrländsskildring är, som vi alla torde minnas, Mäster-Sara, landsmodern från den stora vredens tid. Att Norrland alltjämt fostrar handlingskraftiga, kloka och storslagna

NÄR UNDERLÖJTNANTEN vid Jämtlands fältjägarbatal Axel Georg Wästfelt med sin sjuttonåriga brud flyttade in i det första hemmet — en liten stuga med två rum och kök, kallad "Torpet", i Sunne socken — var det som när två sjungande fåglar om våren reda sig bo på en grön kvist. Hela världen och framtiden var deras! —

Underlöjtnantslönen — på den tiden 300 riksdaler — var emellertid alltför knapp, hvarför den unge husfadern skaffade sig extra inkomster som biträde åt afvittringslandtmätaren. Och på så sätt samt genom gemensamt träget arbete i hemmet, förnöjsamhet och enkla vanor redde sig inneånarna i det lilla "Torpet" rätt bra, fastän antalet så småningom ökades under årens lopp.

Deras första barn, den lilla Emelie, föddes den 28 januari 1846. Och det var som om fadern redan då känt på sig, att denna dotter skulle bli honom en god arbetskamrat. När han på sommaren vandrade ut till sitt arbete i fjällmarken, hade han hustrun vid sin sida och den sex månader gamla lillan fastbunden i en näfverkont på ryggen. Hon skulle från början vänja sig vid strapatser, och i den rena fjällluften fick hon andas in hälsa och luft för kommande arbetsår.

Efter sex år lämnades "Torpet", som blifvit allt för trångt för den nu rätt talrika

En norrländsk märkeskvinna.

EMELIE KJELLÉN

kvinnor — om de än icke i vår tid med dess lugnare förhållanden utföra en Mäster-Saras värf eller fylla hennes mått — det bevisar bl. a. den bild, som fru Maria Rieck-Müller, själf norrländska, här nedan tecknat af "en norrländsk märkeskvinna".

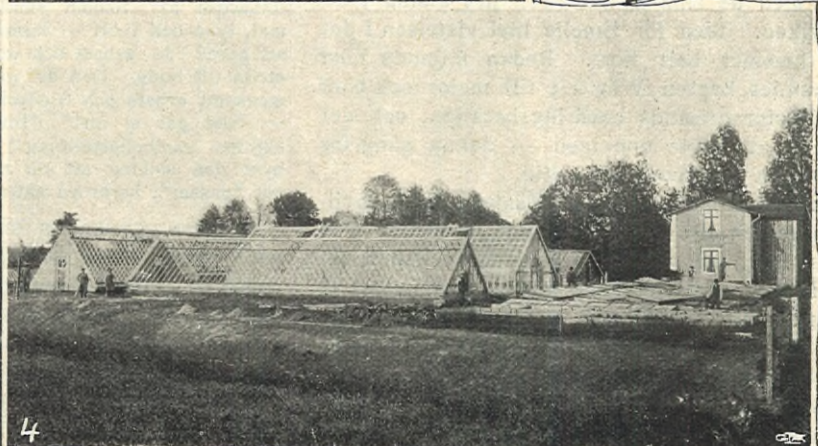
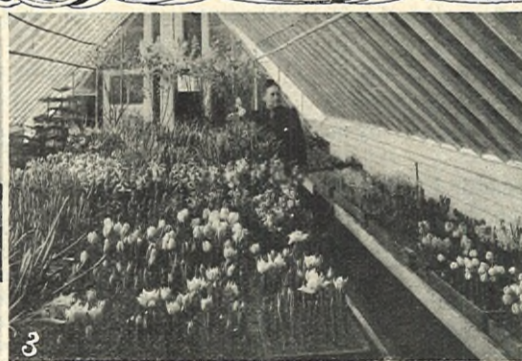

familjen, och ett något rymligare ehuru lika anspråkslöst hem anordnades i militärbostället Vällviken på andra sidan Storsjön, där äfven de små inkomsterna skulle kunna ökas genom jordbruksskötsel m. m. Och här på Vällviken blef det nu också, som den äldsta dotterns utprägade verksamhetslust och praktiska anlag fingo sin goda jordmån för vidare tillväxt. Här fick hon redan under de första åren tillfredsställa sitt medfödda begär att göra nytta. Där nyodlingar och åkrar behöfde rensas från sten, mättes de upp i rutor; och för hvarje renplockad ruta fick hon se'n en liten slant, liksom för andra liknande arbeten.

När tiden för den bokliga undervisningen kom, leddes denna till en början sommartid af en informator. Sedermera togs guvernant i huset, då de begränsade tillgångarna inte tillät, att flickorna sändes till någon större skola.

Emellertid visade Emelie intresse äfven för detta slags arbete. Och mången vinter- och höstafton satt hon och läste vid brassketet eller makade sig efter månens hvita strimma.

Läsningen blef dock för henne aldrig hufvudsak. Därtill kräfde arbetet i hemmet alltför mycken tid; och fallenheten för allt praktiskt var också afgjordt större. Dessutom skapade hennes tidigt väckta begär att försöka dra ett strå till stacken en mångfald olika sysselsätt-

1. MILITÄRBOSTÄLLET VÄLLVIKEN, EMELIE WÄSTFELTS BARNDOMSHEM. 2. TAFLE LANDTBRUKSSKOLA VID UMEÅ. 3. FRU KJELLÉN I ETT AF SINA VÄXTHUS VID BÖLE GÅRD. 4. VÄXTHUSEN VID BÖLE GÅRD.

Det finnes många skäl

för alla efterapningsförsök som

Victoria
hängan

är utsatt för, men

Det finnes intet skäl

för allmänheten att köpa andra än äkta VICTORIA skodon, som försäljas i finare skoaffärer öfverallt, och till populära priser.

ningar för hvar ledig stund. Redan vid åtta år virkade hon muddar åt bondpigorna för 8 skilling paret. Och vid tio år började hon renskrifning åt en häradshöfding. Hon var icke heller mer än tio år, då hon själf kardade ullen, spann den och stickade sina egna strumpor. Sannerligen en god hjälp för mor, som hade så många mindre att arbeta åt. Vid sjuåttan år spann och väfde hon till hushållet samt deltog i tvätt och skurning.

Det var uppväxtår af strängt arbete och med många plikter — men äfven präglade af den sunda, äkta arbetsglädjen, som gör hvar möda läti.

Snart nog vaknade emellertid hos den unga Emelie ett allt starkare begär efter själfständigt, lönande arbete, hvarigenom hon på ett mer verksamt sätt skulle kunna hjälpa de sina — göra det lättare för dem. Helst ville hon lära något yrke. Men här möttes hon af motstånd. Den i detta fall konservativa fadern svarade henne ständigt detsamma: "Lär dig att väl sköta ett hem! Det är kvinnans förnämsta uppgift i lifvet." — "Nå så låt mig då få komma ut och se andra hem!" — sade hon slutligen en gång. Hvilket äfven hade till följd, att hon verkligen fick resa. Hon var då 19 år, och färden gick till en faster, gift med dåvarande kontraktsprosten Nyqvist i Björnlunda (Södermanland).

I detta mönsterhem, där hon stannade ett år, fick hon nu tillägna sig en husmoders alla färdigheter, hvilka sedan blefvo henne till utomordentlig nytta i det praktiska lifvet. Och när se'n detta läroår följdes af en tids besök hos andra släktingar, gafs henne tillfälle att göra än flere gagneliga erfarenheter, af hvilka särskildt de till storstads- och societetslifvet hörande sedan blefvo henne till oanad nytta under ett kommande lifsskede.

När hon nu efter tre år återvände hem, lycklig och tacksam öfver att en smula ha fått pröfva egna vingar, såg det ut som om ett mer omväxlande lif äfven skulle begynna för den öfriga familjen. Fadern, som nu hade kaptenens grad och kommit i åtnjutande af eget boställe, hade med de sina flyttat ifrån det gamla kära Vällviken. Men för Emelie blef vistelsen i det nya hemmet helt kort. Redan följande höst utnämndes kapten Wästfelt till major och chef för Västernorrlands beväringbataljon, och det blef nu att bryta upp igen — denna gång för att lämna Jämtland för alltid.

Den nya bostaden blef Västanå bruk, hvilket arrenderades med tillhörande jordbruk. Och här i alla de nya förhållandena lyckades det äfven den vidtsträfvande äldsta dottern att få ett mer tillfredsställande verksamhetsfält än det för hennes lynne alltför enformiga och trånga hushållsområdet.

Det var, när hon efter att på olika håll ha studerat mejerihandteringen fick öfverta skötseln af faderns mejeri — ett företag, som på det högsta intresserade dem båda.

Men äfven här blef vistelsen föga långvarig — endast tre år — efter hvilken tid Wäst-

felt kallades till landshöfding öfver Västerbottens län. Och nu blef det att flytta in i residenset i Umeå och fylla alla de plikter, som den nya ställningen där fordrade.

Här kommo Emelies praktiska begåfning och företagsamhet väl till pass, liksom hennes erfarenhet af lifvet ute i stora världen. Ty det blef nu hon, som fick öfvertaga hushållet och värdinneskapet i landshöfdingshuset, då moderns försvagade hälsa ej längre tillät denna att sköta ett så ansvarsfullt värf.

Denna sin nya uppgift fullgjorde hon också med lif och lust — sin fars outhärliga arbetskamrat — med ständigt vaken blick äfven för allt, som rörde hans verksamhet ute i länet.

Det blef därför en kännbar förlust, när hon en gång på allvar lämnade detta hem för att i eget bo fullfölja sina plikter som husmor och värdinna.

Utän tvifvel skedde dock den förändringen till hennes egen lycka på mer än ett sätt. Ty när Emelie Wästfelt 1882 som landbruksdirektör Kjelléns hustru ställde sig i spetsen för det stora hushållet på Tafle, då inträdde hon äfven i ett nytt lifsskede, där alla hennes rikaste gåfvor skulle komma till full användning och utveckling.

Tafle landbruksskola — belägen omkring en mil öster om Umeå — var från början endast ett gammalt bondhemman, frostländt och med det karga kustlandets jämnstrukna natur.

Men under flitiga och kärleksfulla händers vård växte här snart upp en vacker trädgård och park, hvars skuggande grönska betydligt förskönade, och som gaf stället en prägel af hemtrefnad och behag.

När fru Emelie inom kort såg, att hon äfven i detta sitt eget hem behöfde sätta in all den mångsidiga arbetskraft hon var mäktig af — för att inkomsterna skulle räcka till — grep hon sig verket an med hurtigt mod. Hon måtte då visserligen också ha känt en brinnande lust att på samma gång visa de i detta afseende ännu så konservativa norrländingarna, huru äfven en gift kvinna kan med sitt arbete bidra till husets välstånd, samtidigt med att hon på ett gillt sätt fyller sina hemplikter. Ty hon var född emancipationskvinna i bästa bemärkelse och måste som sådan sätta ett själfständigt arbete så högt i ära, att andra ock måtte ära det.

Belysande för denna period äro några rader ur ett bref, som hon själf skrivit härom:

— — — "Då — när jag öfvertog det kräfvande kallet som husmor på det frostiga Tafle, fick all kraft och energi, som jag gått och magasinerat under lifvet i det goda hemmet på Umeå residens, tillfälle att utveckla sig och bära frukt vid sidan af min förstående och stödjande man, hvilken mer än väl behöfde det ekonomiska bistånd jag kunde ge honom, när frosten på en enda natt kunde förvandla till is ett helt års träget arbete. Du skall veta, att vi stodo där med 25 å 30 personers hushåll — och finga ej bärga ett enda fullmoget ax. Skolan skulle uppehållas, eleverna ha mat, lyse och tvätt — lärarekrafter aflönas. Hvad var att göra? Jo arbeta och utveckla de möjligheter som stodo till buds. Och det gick också framåt under gemensamt arbete och frigörelse från det konventionella — "det går ej an!" "Inte passar det i din framskjutna samhällsställning!" o. s. v. Jag har alltid hyst den åsikten att allt arbete är hedrande, och om det "passar", beror på sättet hvarpå det utföres."

I dessa uttalanden har man hela denna kvinnas kynne klart för sig. Och tillika med en ovanligt skarp affärsblick och förmåga att sköta folk är det också denna hennes oförskräckta naturell, som gör att hon lyckas i hvad hon här börjar. Hennes allra första försök att föda upp och sälja kanariefåglar slog bra ut. Och snart nog hördes hennes små gula sångare lite hvarstans i västerbottenshemmen. Men det blef ingen stor inkomst i förhållande till besväret.

Då såg det ut som om trädgården, hvilken alltid varit hennes skötebarn, skulle kunna ge

bättre förtjänst. Och här begynte hon nu odla och drifva upp så mycket i hennes förmåga stod och klimatet medgaf för att sedan saluföra till staden. I första rummet det matnyttiga af olika slag — men också blommor och plantor från de nyanlagda drifbänkarna. Och inom kort hade man i Umeå vant sig att från Tafle få en stor del af sina kulinariska behof fyllda, enär leveranserna därifrån efter hand omfattade olika produkter från ladugård och hönsstall utom de mångfaldiga trädgårdsalstren.

Under tiden hade idén till ännu ett affärsföretag väckts och äfven efter noggranna beräkningar nått sin mognad. Med en piga som biträde börjar hon nu tillverkning af korvaror, hvari hon är erkänd mästare. Först i helt liten skala med köket som fabrikslokal och den närmare bekantskapskretsen som konsumenter. Men snart gjorde den ökade efterfrågan en återförsäljare nödvändig — och så småningom är frun på Tafle i full gång med en industri, hvars alster sändas vida omkring.

En tidsenlig fabrikslokal med rökeri byggdes upp. En skicklig verkställare anskaffades från Tyskland. Och produktionen omfattade snart allt, som åstadkommas kan inom branschen, medan filialer kommo till stånd lite hvarstans i Norrland — de mest betydande i Hernösand, Östersund, Kiruna, Boden samt i Malmberget.

Men, ehuru affären nu växt ut till denna grad med en årlig omsättning af 50,000 kr. — var det allt fortfarande hon själf, som ledde och förestod det hela. Själf åkte hon omkring och köpte in kött och slaktdjur. Själf avslutade hon alla köp och var städs första man i sin blomstrande industri — en chef som unnade sig själf minsta vilan. Detta likväl utan att de gamla arbetsfältet försumrades.

Att en företagsamhet och duglighet som denna äfven skulle bli känd och erkänd, är ju endast som sig bör. Och vid flere tillfällen har fru Kjellén fått emottaga bevis på ett rättvist uppskattande af såväl sitt arbete som sin begåfning.

Ett af de mest stolta ögonblicken i sitt lif upplefde hon, då hon — föreslagen af länet — vid Stockholmsutställningen 1897 valdes till prisdomare för gruppen af närings- och njutningsmedel — den enda kvinnan bland 28 prisdomare — samt när hon med dem deltog i banketten på slottet.

Under alla dessa år af strängt och planmässigt arbete hade hon emellertid nått sitt syfte: att höja den gemensamma ekonomin, hvilken äfven under årens lopp alltmer gynnades genom mannens lyckade företag på andra områden. Och hon hade begynt lägga upp en sparpenning för kommande da'r för att genom den kunna förverkliga en dröm, hvars första oklara bilder föresväfvat henne redan under barndomstiden. En dröm om sköna blommor och frukter i stora drifhus — med en sommar utan slut...

Nu hade denna fantasi fått fasta konturer, och första steget mot dess förverkligande togs, då Böle indragna chefsboställe med jordbruk arrenderades 1890. Med sitt härliga läge vid Umeålfvens södra strand och utsikt öfver Umeå stad skulle det i sinom tid bli de båda markarnas "Tusculanum" — sedan direktör Kjelléns tjänsteår på Tafle enligt kontrakt lupit till ända. Detta inträffade på hösten 1905. Och när flyttningen till det nya hemmet samtidigt gjordes, hade under de närmaste åren så många förberedande arbeten och förbättringar utförts på den vackra egendomen, att den nu stod fullt färdig för den nya verksamhet, som här var bestämd att komma till stånd — realisandet af fru Emelies käraste tanke.

En trädgårdskultur i stort tar nu sin början vid Böle gård. Och härmed begynner åter ett

Prenumerera oför-
töfvadt på

BARNGARDEROBEN

alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälpreda.

nytt skede i en lifsgärning, som det är tillfredsställande att kunna notera på den svenska kvinnans minnesblad.

Samtidigt med att det vidsträckta området för växter på kalljord gjordes i stånd — samt dessutom drifbänkar på öfver 300 fönster — påbörjades och verkställdes äfven uppförandet af sju stora drifhus.

Hvad här åstadkommits har emellertid kräft både energi och pengar. Och har hela kostnaden stigit till 20,000 kronor, inberäknadt den från älfven byggda vattenledningen. Men de voro härtill afsedda, och det är nog med oblandad tillfredsställelse fru Kjellén sett allt detta så småningom ta form och bli till en lefvande verklighet.

Jag var däruppe i somras. Och en dag, när vi stodo därinne i all den skiftande blomsterprakten, sade hon själf härom: "Det är ju inte alls min mening att förtjäna på detta... Går det bara ihop, är jag nöjd. Jag har endast velat åstadkomma en trädgårdskultur, som kan visa, att vi på det området äfven här i Norrland kunna reda oss själfva — att vår jord kan göras fruktbarande på många sätt — vilja vi bara arbeta. Och så vill jag slutligen på gamla da'r lefva omgifven af det skönaste jag vet — och det är blommor, mycket blommor!"

Ovillkorligen kom jag i det ögonblicket att tänka på något som står för mig som en sinnebild af hela hennes lif och naturell, med dess ovanligt lyckosamma dualism. Det var en stor plan mellan hufvudbyggnaden och ekonomihuset på Tafle, hvilken för flere år se'n, under arbetet i den praktiska nyttans tjänst, måste brukas på bästa sätt. Den plöjdes också upp till potatisland. Men rundt kanten besådde fru Emelie en meterbred jordremsa med vallmofrö — och när sommaren kom lyste den rika blomsterkransens alla glada färger högt kring potatisbladens grönska. demonstrerande prosans och poesins trefnad tillsammans. Något som hon själf också synes mig ha gjort under dessa olika skeden af sitt lifsarbete.

Lyckobringande för detta arbete var hennes rejela och vinnande sätt med folk af alla slag. Hvilket därjämte gjort, att hon städse blifvit älskad och beundrad af sina underhåvande, ja, nästan hållen som ett slags försyn.

Betecknande för detta hennes inflytande är en liten episod från Tafle. En lappkvinna, som lifnärde sig med gårdfarihandel, och som fru Kjellén visat vänlighet på olika sätt, kom en dag vandrande dit för att få tröst i sina bekymmer öfver sonen, som rest till Amerika. Men "frua" var bortrest. Och när en af hennes systrar, som då var på Tafle, ville ta sig an gumman och uppmuntrade henne med, att det nog ginge sonen väl, om hon bad Herren om hjälp — så fick hon till svar: "Det kan nog vara sant det — — men si, det är bra få tala med fru Kjellén också!" —

Som ett bevis på, huru hennes intresse och tid kunde räcka till så godt som för allt, må slutligen nämnas, att hon under den mest ansträngande perioden på Tafle samtidigt var den drifvande kraften vid stiftandet af Västerbotens läns afdeln. i Fredrika Bremerförbundets stipendiefond — till hvilken hon äfven lyckades hopsamla en ganska betydande penningegåfva.

Och nu, när jag tänker på hela denna omfattande och lyckosamma kvinnogärning — ett lifsarbete, hvars art och utförande mer än alla ord vittnar om hvad en kvinna förmår — då kan jag inte annat än glädjas öfver att ha fått teckna dess konturer i en tid, som kräfver det allra bästa af oss. Då hvarje målmedvetet och helgjutet värf — af kvinna utfördt — blir ett blankt vapen till seger i hennes strid för sina mänskliga och medborgerliga rättigheter.

MARIA RIECK-MÜLLER.

APRIL.

*AF GLANS från smältande isar
är blånande rymden full,
snart gungar för ljumma brisar
pilarnas hängen af gull.*

*Snart drar på hvinande vingar
mot myrar vildgässens plog —
snart trastarnas flöjtspel klingar
ur hvitstammig, vårgrün skog.*

*Snart första syrenen sänder
sin doft öfver trädgårdsgång,
och majkvällen flickhjärtat tänder
med smältande, svärmisk sång.*

*Så öfver vaggande vatten
med rosiga dagar på
skall ljusaste juninatten
i speglande färger stå...*

*Och allting skall sammanflyta —
så himmel och haf och jord —
och hviskande läppar byta
de ljufvaste kärleksord.*

*Men rymden sitt färgspel mister
och viken blir höstkällsmörk,
och kärlekens väfnad brister
och gul står drömmarnas björk.*

*Och bort med hvirflande bladen
far sången som våren gaf —
den bytes som serenaden
till requiem vid en graf.*

*Och vårens smältande isar
bli tårarnas återglans,
när kysst af frostiga brisar
svart hänger din lyckas krans.*

Daniel Fallström.

"GLORY"

**koncentreradt munvatten. Enligt hvarje flaska medföljande intyg,
starkt bakteriedödande. Pris pr flaska kr. 1,50.**

Huru skola hemmen härda karaktären hos de unga, så att de tvångsfritt utveckla sig till ett nykterhetsfolk?

IDUN HAR, som bekant, under de senaste veckorna fått uppbära mer eller mindre hätska tillvitelser från den svenska press, som har till utslutande uppgift att stödja nykterhetsrörelsen. Man har sökt komma oss till lifs, emedan vår ståndpunkt i den allvarliga och ytterst svårlösta samhällsfråga, som heter kampen mot rusdryckerna, ej till alla delar sammanfaller med nykterhetsfolkets; man har sökt komma oss till lifs, troende sig hos Idun spåra någon sorts moralisk dekadans, därför att vi ej vilja vara med om att stena dessa, som en och annan gång tillåta sig den måttfulla njutningen af ett glas vin, och man har slutligen sökt komma oss till lifs, emedan vi, i motsats till absolutisternas blindhet för realiteter, klart skönja, att den fria människoviljan i förevarande fall ej låter sina spontana yttringar hämmas af tvångslagar. Nej, hvad här ligger vikt uppå, det är icke några imperativt tillskurna lagparagrafer, ty sådana resa ingen mur mellan frestelsen och det af begär anfkämda sinnet. Afhållsamheten skall inskräpas i hemmen, först och sist där, men icke med tuktorisering i hand, utan med goda, kloka och vägledande exempel. Och hvad frestelsen beträffar, torde det vara ovis omtänksamhet att allt för noggrant aflägsna den från de unga, som i sådant fall gå miste om den strid, hvare deras karaktärer skola stålsättas. Och härmed

Till Redaktionen af Idun.

GENOM HR THORE BLANCHES artikel har nykterhetsfrågan kommit att debatteras i Idun. Och då redaktionen säger sig ha erhållit en hel del smådeskrifvelser från vårt s. k. nykterhetsfolk, kanske det ock kan vara intressant att höra något äfven från en af dem, som räkna sig till måttlighetsfolket, men för-mätet nog också vilja kallas nykterhetsvänliga.

Det var ju intet annat att vänta än att partilidelserna skulle uppvakna af en sådan artikel som T. B:s. Fjärran som den var från allt hyckleri och alla slingervägar, måste dess ärliga, rättframma ton väcka harm. Att försvara den kan icke falla mig in; den försvarar sig själf. Hvar och en, som vill och kan gå riktigt till botten i denna allvarliga sak, måste erkänna, att artikelförfattarens ord voro manliga och behöfde sägas till vår tid. Jag vill nu endast göra några randanmärkingar, med anledning af hvad "E. H." svarar T. B. Det är en kvinna, antagligen en mor, som för penan, eftersom hon talar om barns uppfostran; enligt hennes mening skulle det vara omöjligt att uppfostra barn till måttlighet. Och sålunda den enda rätta metoden vara: smaka icke alkohol; tär du ett glas, så är du snart en fyllbult. E. H. känner visst inte det gamla ordet: "förbjuden frukt smakar alltid bäst". Det torde nog ha händt mer än en gång, att denna metod i stället för att afskräcka har verkat lockande. Och så en sak till. Det är icke så man danar karaktärer, stålsätter dem mot det ondas lockelser, i hvad skepnad de än uppträda. Hör här, fru "E. H.", en som blifvit uppfostrad af en "måttlighetssupare" till måttlighet. Min far var strängt måttlig; och när det hände någon gång att han tog sig en

komma vi till ändamålet med dessa inledningsrader, nämligen att i form af en diskussion söka erhålla svar å den fråga, som utgör rubriken här ofvan. Det korta inlägg, som här nedan följer, och som gaf oss uppslaget till diskussionen, meddelas som en lämplig början. De perspektiv spörsmålet torde kunna öppna, den etiska och humanitära väckelse ett utredande svar skulle vara i stånd att gifva de ungas fostrare, hoppas vi skola locka många af vår läsekrets att taga aktiv del i meningsutbytet. För att ytterligare skärpa intresset för detsamma, ha vi beslutat utdela

två pris,

nämligen ett första pris å 50 kronor och ett andra pris å 25 kronor för den bästa och näst bästa af de publicerade artiklarna. Af det inflytande uppsatsmaterialet förbehåller sig redaktionen rätt att sofra och införa det antal artiklar den finner lämpligt, hvarefter Iduns läsekrets genom röstning får afgöra hvilka uppsatser som skola belönas med de utfästa priserna. Och nu stämma vi alla intresserade till täfning. Låten såväl hjärtat som hufvudet leda pennan! Det gäller att på viljefrihetens och kärlekens breda grundval bidra till lösningen af en af våra sociala lifsfrågor!

"sup", så brukade han grina rysligt illa. Men oss, sina söner, förbjöd han aldrig att vara med, när det någon gång vankades "våtaror" af ett eller annat slag. Hans exempel gjorde emellertid att dessa drycker icke alls fingo för oss någon lockelse. Hur det gått, om han förbjudit oss att smaka dem, är inte godt att säga. Och ändå ha vi varit utsatta för sådana frestelser som ett gladt studentlif; ja, t. o. m. studentsexan aflöpte utan att vi blefvo öfverlastade. Och nu tror jag helt visst att vi äro räddade. Hvad som icke förmått fälla den oerfarne ynglingen kan nog heller icke få makt med mannen. Detta blott som ett exempel på att det kan gå förträffligt att "predika måttlighet för sina unga oerfarne söner".

Hvarje verklig nykterhetsvän måste med sorg i hjärtat se de afarter, som den i och för sig så förträffliga nykterhetsrörelsen alstrat. Och deras största fel är nog den stora ofördragsamheten mot dem, som äfven på andra vägar än de af nykterhetsfolket utpekade vilja söka komma till samma mål. Den hätska förföljelsen mot "måttlighetssuparen" är oförklarlig. I nästan alla nykterhetsföredrag man hör är han med och får figurera som "bête noir". Borde icke verksamheten i stället samla hela sin kraft på att upprätta de fallne och styrka de svaga? Ja, det torde icke vara nog att predika nykterhet och anställa hvarjehanda nöjen, basarer och mera sådant. Nej, in i de olyckligas hem, tala vänligt med dem, förmana dem på tu man hand, det torde verka bättre än långa föredrag. Det torde vara nödvändigt att nykterhetsrörelsen, medan ännu tid är, söker komma in på rätt spår, eljes kanske kärran en vacker dag ligger i diket. Och det vore synd. O. H.

"I Vaarens By".

En dansk skådespelare om Stockholm.

ALBRECHT SCHMIDT

har han för Idun nu gifvit ordets form i nedanstående kåseri.

DET er Foraar! Og Stockholm er Nordens Vaarby.

Staar man højt oppe paa "Söder" og ser udover Egnen, synes Byen som af en gavmild Gudehaand drysset ned mellem Haver.

Træer i skær og lys silketindrende Løvpragt hvor man ser, og saa langt Øjet rækker.

Dyrehaven ved København er berømt, dens "brede Bøge" æreværdige og minderige — men mindst en halv Times Kørsel skiller den fra Byen.

— Stockholms yderste gamle Bygninger glider direkte ind mellem selve "Djurgårdens" Løv — Skov og By slutter hinanden i Favn. En Droske i Byens Centrum, og paa 5 Minutter er Du i Skoven. Dette er en betydelig Fordel. Om det laa i min egen Stemning nu sidste Vaar, ved jeg ikke; men jeg følte det, som blev hele mit Væsen ført ind i en munter Polkatakt.

— Indvaanerne sværmer for at være vel klædte — Damer og Herrer — alle bærer de Præg af Elegance — den spores selv i Befolkningens bredere Lag. Paaklædningen spiller vist en Rolle for Existensen. Og de unge Damer! hvor nydeligt, "decent" gaar de ikke paa deres "velchausserede" Fødder! Og selve Byen: En Friskhet og en Luft som i faa andre!

Af Bygningsværker falder først i Øjnene Slottet med dets rene, enkle Linjer og dets storstilede Beliggenhed. Dernæst Operaen, Rigsdagsbygningen og mange andre "offentlige" arkitektoniske Skönheder.

— Men at en hel By under en "Spekulationsperiode" rejser saa grundfaste og solide Privathuse som her — og endda med et vist Skønhedspræg — ser man, i hvert Fald som København, med Forbauselse.

— Fra Grund til Tag ofte kun Natursten. Bygningerne ser næsten "pansrede" ud.

Er denne nyere Del af Byen Resultater af en "Jobbetid", saa var Stockholms "Jobben" af "Sten" — Københavns kun af "Stuk".

— Herman Bangs Bog "Stuk" dæmmer et Øjeblik i Hukommelsen.

— Jeg var sammen med en god Ven her.

For ham var det der udgjorde hans Liv "gaaet itu" — for mig var Livet atter blevet til at leve. Jeg nød af fulde Lunger Foraaret og Livsglæden i Vaarens By. — Han dansede med i "Polkaen", selvom "Ormen" aad i hans Sjæl.

Vi tog Vogn til "Djurgården" — Skoven lo os imøde, som en syttenaarig Ungmø med gyldne Lokker. Vi havde forud bestilt Bord paa "Hasselbakken". Det var nemlig nødvendigt for at være sikker paa Plads.

— Champagne paa alle Borde!

De hvide Duge stod køligt blaa mod det gyldne Eftermiddagssolskin over Haven der.

Lagermans flytande putspomada B O N A M I.

ude, hvor et Orchester paa over hundrede Mand løftede Skyerne af Himlen med et Wagernummer.

— Det lyste af Smil — Smil bag Skæg, og Smil bag røde Kvindelæber. Gennem den samlede Larm af Musik og mange Stemmer lød Knald af Propper — Raslen af Service og ustandselige Bestillinger til de travle Kellnere. Lyset lo ligesom Menneskene — lo straalende over Knive og Gaffler, smilede i det hvide Porcelæn, glødede som Rubiner i Bourgogneflasker og luede som Gnister af Solen i Champagnebouteiller.

Alt var Glæde! — Tilsyneladende i hvert Fald.

Du gode Gud! sagde jeg til en svensk Bekendt, jeg mødte — de maa jo ha' Masser af Penge her!

Ja, sagde han. "Dom har mange, og har dom dem icke, saa skaffer de dem."

— Åh, saaledes!

Min triste Ven nynnede til Musikken. Øjnene var blanke, Kinderne blussede.

— "Röderer Grand demi sec" og "Chambertin".

Har vi ikke Pengene, saa skaffer vi dem! Ikke sandt, gamle Dreng!

— Nu skal vi ud og se paa den gladeste af alle Stockholms Sønner.

Til Bellman!... Bellman!

— Snart stod vi ved den æreværdige Eg og — Sangerens Byste:

— "Ack du, min moder, sag hvem dig sände..."

— Saadan saa han altsaa ud "den gladeste af alle Stockholms Sønner"! Sorgtræt duvende Hoved, et Udtryk der synes at være mættet med al Jordelivets Ve — hver liden Nerve fyldt med Smertens ædende Gift.

Er ikke Rembrandts Lys det stærkeste fordi det bryder de dybeste Skygger?

— "Månen försilfrar hvad solen förgyllt."

I sandhed, Bellman, Din rige Aands luende Guld forgyldte Dig din Tilværelses dybe Kummer. Hvor skön den Byste er! — Nedover den høje smukke Pande ligger hans Digtningens Symbol: en Krans af yndefuldt Vinlöv med tunge Druklaser. Det er et af de udtryksfuldeste og dog beskedneste Monumenter, jeg har set.

— Stockholms gladeste Sanger, det tungsin- digste af alle Mennesker.

— Solens lyse muntre Leg over glødende Roser, der dækker en Grav...

— Langt borte fra toner Musik — fra "Gröna Lund" og "Hasselbakken". Træerne ryster "Plumagerne" under Vaarvindens milde Kast... det knitrer og gnistrer af Sol — gylden Eftermiddagssol mellem Stammer og dunkle Blade.

Nu og da glider elegante Köretøjer langs de hvide Veje — det blinker af Lys i Lakering og Nickel. Solen slaar Lyn nedover de skönne Hestes blanke Skind under Löbet. Muntre Stemmer fra "Promenerende", Latter og Skrig fra legende Börn, Fløjten og Kvidren fra Smaafuglen mellem Buskene.

I bred og ensom Majestæt sejler en Rovfugl forbi højt op under Himmelbuen.

Det klemter af Klokker fra de elektriske Sporvogne nede paa Vejen. Smaadampere ude paa Fjorden stöner idet de glider forbi. Det smælder af hvidt Solsölv over den blaa Fjord.

Det er Vaar! — Vaar i Nordens friskeste og gladeste By. Højt paa Söklen deroppe staar den gladeste Skjalds sorgpinte Træk foreviget i den irrede Bronze.

— — Der lød et Skud langt inde i Skoven.

Bladene fortalte Dagen efter om en Mand der havde skudt sig med Dynamit. — — —

Der var Opløb i Kungsträdgården lige lid for det dramatiske Teater. Man stimlede sammen i Masser om et bestemt Punkt. Jeg "albuede" mig ind i Centrum af "Klyngen". Paa en Bænk laa en ung elegantklædt Mand sammen- sunken. Hovedet hvilede paa Bænkens Jern- arm. Nogle Draaber Blod piblede ud fra et Hul i hans Tinding. Den højre Haand klemte fast om en Revolver. Han var död.

En Politibetjent og en Droske. Man körte bort med den unge Mands Lig. Mængden skiltes og — — ja, hvem glemmer ikke Döden naar Vaaren ler!

— Violinbuen var blot snublet et Sekund i sin melodiöse Leg over Strengene.

Jeg saa i Tidningerne at den unge Selvmorder ikke havde kunnet klare sine Vexler.

Vexlen, "Förglemmigejen" som vi Danske kalder den, hörer man meget omtale her — selv i Kretse, som ligger udenfor det alminde- lige Forretningsliv. Vexlen! — Forretnings- verdenens blaa ud og ind sig slyngende, paa en Gang brudte og dog bindende Baand.

— Det pekuniære Livs lette, flagrende Vimpel! Vexler! — Vexler!

— Du mit Navn idag — jeg dit imorgen.

— Har de dom ikke, saa skaffer de dem! Glade, letsindige, yndefulde Stockholm!

Du ligner en ung blond Junker i lyse, silke- tindrende Klæder. Baand och Slöifer paa Din Dragt er knyttet af et Stof — der ligner Vexler.

Højt løfter Du dit Glas der lyser af gylden, sydende Druer, og med Din gladeste og lyseste Latter ler Du imod Skæbnens Stenansigt.

Det hændte at vi — min Ven og jeg, — sent om Aftenen stod nede ved "Strömmen".

Hvor det sydede, bruste og kogte dernede, det sorte og dog blanke Vand.

Det svøbte sig som fed, mørk Olje om Sten- blokkene og Skærene — det hvæste i Bræn- dingernes lysende Skumspröjt.

Lygternes Lys dansede i flakkende Ildmön- strer over de hvirvlende Bölgeflader.

Ovre paa den anden Side af Kaien laa Slot- tets kolossale renlinjede Masse, mørk mod den mørke Luft.

— Jeg saa ned i den sydende "Hexekeddel". Strömmen skar Tænder i evig Hvæsen.

Jeg lagde min Haand henover min Vens Arm og sagde muntert:

— Du — den der ligger dernede i den kogende "Suppe", han har det ikke saa godt, som den der ligger i sin Seng.

— Han taug et Öjeblik.

Saa sagde han vemodigt: Næ', et lille Öjeblik har han det vel ikke saa godt... men saa — saa har han det meget bedre end den der ligger sin Seng.

Hans triste ord bed i Noget inde i mig — Noget som ikke maatte tale — som *skulde* tie stille.

— Naa, ikke falde ud af Tonen, kære Ven!

Husk, vi skal gaa paa Jorden, selvom den glöder. Se Dig om — se hvor det knitrer af Lys, klinger af Klokker og toner af Musik.

Det er Stockholm der "lever" — ved Nat, som ved Dag. Ustandseligt ruller de klirrende Penge.

"Har dom dem ikke, saa skaffer de dem."

Og Bellman! — Vilde han ikke Glæden! — Tvang han den ikke frem gennem sine for- pinte Nerver, rev han ikke Glædens vildeste Toner ud af sin Luthes dirrende, skælvende Streng, selvom de stundom brast.

Stockholm er Vaarens, Glædens By!

— Men er du, Stockholm, selv som din Sanger? Jeg ved det ikke.

ALBRECHT SCHMIDT.

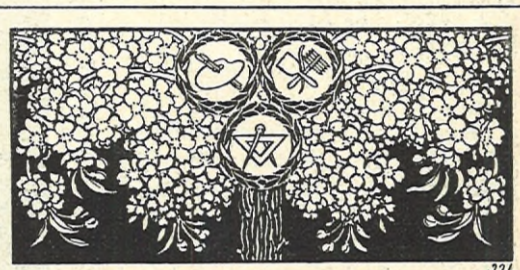
Broderade Klädningar.

Vi sälja äkta Schweizer-broderi, största nyhet till vår- och sommartoiletter, i hvit battus, halffärdiga från kr. 23.50 till kr. 55:20, hela klädningen tull- och portofritt till bostaden.

Rekvirera profver och modeplanscher.

Schweizer & Co., Luzern F 7 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

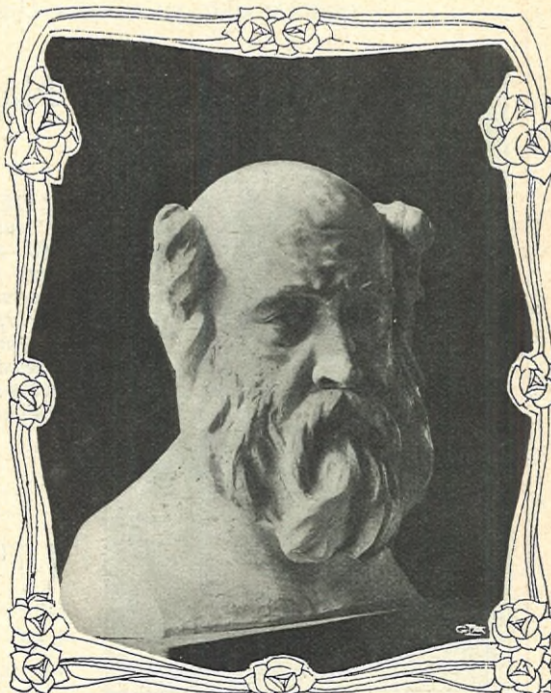
BILDANDE KONST.

Konstnärsförbundets vårutställning i Uppsala.

Den röda duken med Konstnärsförbun- dets unionsmärke vajar öfver taket till östgöta nationshus. Än en gång har förbundet dragit ditin med sina alster af pensel och mej- sel. Stockholm, den stora kulturstaden bland de små bergknallarne hade icke husrum åt fram- stegskonsten, knappast hjärterum, medan där- emot den lilla kulturstaden på den stora slätten frikostigt bjuder på bägge delarne.

De representerade konstnärerna utgöras af flertalet af förbundets främsta krafter såsom J. A. G. Acke, Richard Bergh, Per Ekström, Christian Eriksson, Aron Gerle, Eugène Jans- son, Nils Kreuger, Bruno Liljefors, Karl Nord- ström, Axel Sjöberg, Robert Thegerström och Carl Wilhelmson.

Genast vid inträdet i utställningslokalen hälsar oss hafvets friskhet i Ackes käckt hållna duk "Östrasalt", tre nakna mansfigurer i upp- rätt ställning solande sig på ett skär i hafs- bandet. På samma sida hänger Liljefors' mo- numentala "Svanor" och Wilhelmsons "På ber- get", en utsökt västkustbild med fyra fiskar-

GUSTAF FRÖDING. PORTRÄTTBYST AF C. J. ELDH.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G: D HOTEL NATIONAL.
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis

gubbar sittande på klipporna och i eftermiddagsskimret blickande utåt det fridfullt sofvande hafvet. Såväl i komposition som färg samt i modelleringens fasthet är denna tafla ett mästerstycke. Konstnären har här med ett enda grepp fått fram motivets varma, enkla poesi. På motsatta väggen möter Richard Berghs Strindbergs-porträtt, djupt och starkt i uppfattningen och utfördt med den konstnären egna intensiteten. Eugène Jansson har en "Modellstudie", målad med samma utmanande oböjlighet som hans landskap, men af ämnet att döma synes han här sträfva att slå in på nya vägar. Af Aron Gerles samvetsgranna och sunda talang träffa vi dels ett förträffligt studeradt kvinnoporträtt, dels två af hans typiska stockholmsmotiv och ett par goda landskap, hvaraf i synnerhet det ena, "Solnedgång öfver fjärden", är pregnant genom sin enkla, sanna hållning. Nils Kreuger har ett par varian-

ter af de hästtaflor, som en gång gjort hans namn, och Karl Nordströms individualitetsstarka naturskildringskonst återfinnes i dukar med motiv från det västerhaf, som han älskar med sträf, men oföränderlig kärlek. Axel Sjöberg, också en hafvets och skärgårdens trofaste målare, är representerad af två pråktiga taflor, "Måsgryndan" och "Vår morgon vid hafvet", och Per Ekström af några färglyriska solnedgångar. Bland de unga väcker Axel Erdman välförtjänt uppmärksamhet med en serie friskt och fylligt målade stockholmsbilder och Fritz Lindström med några delikat gifna landskap och ett kvinnoporträtt. Skulpturen består förnämligast af Christian Erikssons skisser till relieffriser å Nationalteaterns fasad, Dionysos-tåg och Commedia dell'arte-tåg, båda fyllda af brusande lif och djärf formgifning, vidare Carl J. Eldhs Frödingsbyster och en Nils Kreugerbyst af Harald Sö-

FRÅN KONSTNÄRSFÖRBUNDETS VÅRUTSTÄLLNING I UPPSALA. 1. AUGUST STRINDBERG; OLJEMÅLNING AF RICHARD BERGH. 2. PÅ BERGET; OLJEMÅLNING AF CARL WILHELMSON. 3. MÅNSKENSNATT; OLJEMÅLNING AF FRITZ LINDSTRÖM. A. BLOMBERG FOTO.

Några af Finlands nyvalda kvinnliga landtdagsmedlemmar.

I **DESSA DAGAR** har rösträkningen i alla finska valkretsarna avslutats. Det visar sig nu, att 19 kvinnor ha blifvit valda mot 200 män. Af de kvinnliga landtdagsmedlemmarna, hvilka äro de som närmast torde intressera vår läsekrets, tillhöra 9 det socialdemokratiska partiet, 6 det finska, 2 det ungfinska, 1 det svenska och 1 agrarpartiet, en gruppering, som är väl värd att begrunda. Såsom vi förut ställt i utsikt, kunna vi i dag presentera några af de mera framstående kvinnliga medlemmarna af den omkonstruerade landtdagen, kvinnor, om hvilka det icke torde vara för mycket sagt, att vänner och ovänner till den kvinnliga rösträttsrörelsen öfver hela den civiliserade världen ha blickarne riktade på dem.

UTGÅNGEN AF LANDTDAGSVALEN blef en öfverraskning för såväl segrarna som de besegrade. Socialisterna hade alls icke drömt om, att de skulle blifva landtdagens starkaste parti, icke heller ungfennomanerna om att de skulle reduceras till en minoritet — de som vid de tvänne senaste ständsrepresentationerna utgjort flertalet, och de nationalistiska gammalfennomanerna, hvilkas energiska agitation söker sin motsvarighet i vårt land, hade hop-

HEDVIG SOHLBERG.

DAGMAR NEOVIUS.

rensen-Ringi. Det är alltså åtskilligt af intresse utställningen har att erbjuda konstvännen, äfven om förbundet denna gång icke har slagit något stort och afgörande slag. Därtill ha dels de lokala förhållandena lagt hinder i vägen, dels vill man samla sig till en framtida gemensam kraftyttring, som måhända kommer att äga rum utom fosterlandets gränser.

*

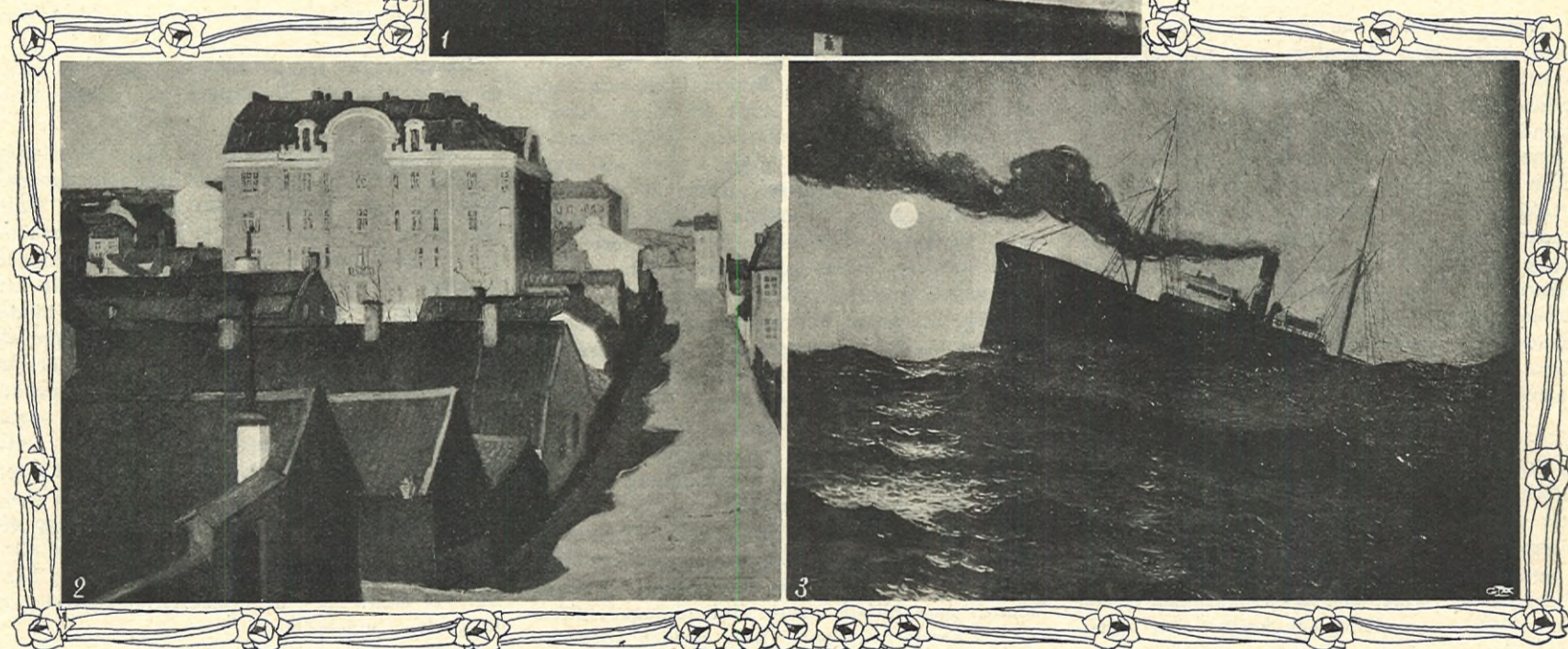
Artur Bianchinis utställning.

DEN KARLEN har "färg i snaggen", för att tala med gamle Boklund. Om ni nu någon dag går upp i Konstföreningen vid V. Trädgårdsgatan, där hr Artur Bianchini sammanfört det väsentligaste af sin alstring under de senaste åren tillika med åtskilliga nyheter, skall ni få det bestämda

intycket, att den unge konstnären går sin egen väg. Huvuddraget i hans artisttemperament är koloristisk styrka. Hans himmel har aldrig några skyar, utan hvälfver sig ren och djupblå öfver soldränkta landskap eller skarpt upplinjerade stads-kvarter, där fasader, gårdar och prång gnistra i sol eller djupna af slagskuggors geometriska fläckar. Eller också målar han fyren ute på en klippa i hafsbandet, Sandhamns stugor och tallbrinkar, blått haf och gulhvit sand öfverskuggad af furornas grenarabesker. En af hans allra bästa taflor hittills är den stora, här afbildade duken "På hafvet i natten". Den utgör ett verkligt framsteg i Artur Bianchinis konst, ty här har den en smula hårda, glatta koloristen fått vika för en allvarlig och besjälad naturiaktgare med fördjupad uppfattning.

E. H—N.

FRÅN ARTUR BIANCHINIS SEPARATUTSTÄLLNING: 1. PORTRÄTT AF KONSTNÄREN FRAMFÖR SIN TAFLA "SOMMARSOL". 2. FORNTID OCH FRAMTID; OLJEMÅLNING AF ARTUR BIANCHINI. 3. PÅ HAFVET I NATTEN; OLJEMÅLNING AF ARTUR BIANCHINI.

LUCINA HAGMAN.

pats på en absolut majoritet, men fingo nöja sig med betydligt mindre. De enda, som absolut riktigt beräknat sina utsikter och sin styrka, voro det svenska folkpartiets medlemmar. Men så var äfven partiet väl organiseradt och förberedt för valen.

Äfven det proportionella valsättet bidrog till dessa öfverraskningar, då man ju aldrig på förhand med säkerhet kan beräkna, huru slutresultatet kommer att gestalta sig. Sålunda föll mången igenom, som ansetts för absolut säker, och mången blef invald mot all förmodan. T. o. m. det svenska folkpartiets främsta kvinnliga kandidat, skriftställarinnan *Helena Westermarck*, föll igenom, hvilket alla bittert beklaga, äfvenså de ungfinska kandidaterna fil. dr *Thekla Hultin* och *Maikki Friberg*, hvilka bägge på grund af sitt mångåriga sociala arbete bättre än mången annan häfdat sin ställning som medlemmar i den nya enkammaren. Däremot hade dock ungfennomanerna den tillfredsställelsen att få in som sin representant en af Finlands verksamaste, mest kända kvinnor, skolföreståndarinnan *Lucina Hagman*.

Lucina Hagman kan utan öfverdrift kallas den finska samskolans "andliga moder". Genom sina föredrag, sina skrifter och sitt välorganiserade läroverk har hon nämligen mera än någon annan bidragit till att väcka intresse och förtroende för idén. Likaså har hon varit med om att starta och organisera de flesta af de företag, som på något sätt hänföra sig till förbättrande af kvinnans

HEDVIG GEBHARD.

ställning, såsom t. ex. Kvinnosaksförbundet Unionen, 1892, hvars ordförande hon ända sedan dess varit, Lärarinnehemsföreningen, 1896, Martaföreningen, 1899, hvilken bildat filialer öfver allt i Finland och har till ändamål att höja allmogekvinnorna både i andligt och ekonomiskt hänseende.

Vid sidan af sina många praktiska värf har hon äfven hunnit utöfva en betydande skriftställareverksamhet. Förutom flere dugande läroböcker har hon utgifvit: En metodik för den första elementarundervisningen, 1882, en biografi öfver Fredrika Bremer, 1886, hvilken erhöill Finska litteratursällskapets första pris, Om kvinnouppfostran, 1888, prisbelönt af Finsk kvinnoförening, Kvinnans politiska rösträtt 1889, m. m. Som journalist har hon under en lång följd af år lämnat bidrag till dagspressen i pedagogiska, sociala, politiska och etiska frågor.

Lika mycket som Lucina Hagman verkat genom sina skrifter, har hon verkat genom sin kraftfulla, helgjutna personlighet. Hon har alltid ställt sig utom dagens småaktiga parti-hänsyn och intagit en allmänmänsklig ståndpunkt. Därför hälsas hennes landtdagsval nu med tillfredsställelse af alla grupper.

HEDVIG SOHLBERG.

Hedvig Sohlberg blef uppställd af det svenska folkpartiet, men dessutom var hon äfven de kristligt sinnades kandidat; de hade nämligen bildat ett särskildt valförbund. Hon är föreståndarinna för Ekenäs svenskspråkiga lärarinneseminarium sedan år 1891. Dessförinnan hade hon med stor framgång arbetat som folkskollärarinna i Pajo socken och förvärfvat sig sådana erfarenheter, hvilka äro af stor betydelse för den, som skall handleda blifvande lärarinnor. Som läroboksförfattarinna har hon äfven verkat. Af tidens frågor har hon särskildt intresserat sig för nykterhetsfrågan. Hon är vaken och intresserad samt en duktig talarinna.

DAGMAR NEOVIUS.

Dagmar Neovius tillhör en mycket känd och utbredd släkt. Hennes fader, general Neovius, var lärare vid kadettkåren i Fredrikshamn. Flere år har hon verkat som lärarinna dels i den s. k. Lönnbäckska samskolan, dels i den förberedande skola, som föreståndarinnan Helene von Alftan grundlade och hvilken hon sedermera öfvertog. Under den Bobrikoffska våldsregimen ådagalade hon en stor energi och bistod med ett aldrig svikande mod sin broder, dr Arvid Neovius i kampen för finlands frihet och självständighet. Då dr Neovius förvisades på hösten 1903, upplöste system sin skola och följde honom till Stockholm, för att där bereda honom ett hem. Här stannade de till våren 1905 och lefde uteslutande för att gagna den finska saken. Nu har hon åter fått upptaga sin lärarinneverksamhet i hemlandet och kommer vid instundande landtdag att representera det svenska folkpartiet.

*Den drottningen som jag
satt i minnas i minnet
av den som i minnet
sitt ansikte för en god
bitning och drugg. Tänk och
här till.*

*Jorgeborg Vethelius
af detta Hjelmsjö och
Björby för hennes*

MIINA SILLANPÄÄ.

HEDVIG GEBHARD.

Hedvig Gebhard, född Sillén, kommer att blifva landtdagens enda akademiskt bildade kvinna. Student från "Lyceum för flickor" i Stockholm, har hon studerat några år vid universitetet i Helsingfors samt arbetat vid bibliotek och nationalekonomiska institut i Berlin, Paris och London. Hon har i årtal varit sin mans, docenten Gebhards, handsekreterare, "bibliotekarie" och materialsamlerska, hjälpt honom att organisera sällskapet *Pellenos* arbete för kooperationen samt suttit i bemälda sällskaps kommittéer, redigerat dess tidskrifter och årsböcker samt skrivit en mängd artiklar i ekonomiska och sociala spörsmål till in- och utländska tidskrifter; bl. annat har hon utarbetat för det i London utgifna samlingsverket "Bibliographie Cooperative Internationale" afdelningen öfver Finlands kooperativa litteratur. Hennes skrifsätt utmärker sig för stor reda och klarhet, innehållet är gediget och vittnar om goda kunskaper och insikter i hithörande ämnen. Trots sitt intensiva arbete i det allmänna tjänst hinner hon dock sköta om hus och hem, vårda och uppfostra sina tre barn samt vara en älskvärd värdinna för sina gäster. Då äfven hennes man blifvit invald till landtdagen, blifva de det första äkta par i hela världen, som har säte och stämma i en folkvald representation. De ha bägge två blifvit uppställda och valda af det gammalfennomanska partiet.

MIINA SILLANPÄÄ.

Af socialisternas nio kvinnliga representanter intager *Miina Sillanpää* ovillkorligen det främsta rummet. Hon har lika litet som de öfriga — på ett enda undantag när — fått någon skolbildning. Men lifvets stora skola har varit hennes uppfostrare och lärt henne åtskilligt. Då Tjänarinneföreningen år 1898 startades, utsågs hon till dess ordförande, hvilken befattning hon fortfarande innehar. Det är äfven hon, som tagit initiativ till och organiserat föreningens platsförmedlingsbyrå, härbärge för tjänst-sökande tjänarinnor samt tvätt- och strykinrättning. Hon grundlade äfven ett eget organ, som skulle arbeta för höjande af tjänarinnornas insikert och förbättrande af deras ställning. På senare tider har hon ytterligare utvidgat sin verksamhet genom att omgestalta Tjänarinnebladet till ett veckoblad för den arbetande kvinnan samt antaga sig hela det kvinnliga proletariats sak. Huruvida hon mäktar med en så mycket kräfvande verksamhet, får framtiden utvisa.

Helsingfors i april 1907.

En bortgången ädling.

EN GENTLEMAN af gamla stammen var den för någon tid sedan afiide greve Otto Cronstedt, som från 1890 till sin död innehade ledamot-skap i Sofiahemmets styrelse och från 1890—1901 fungerade som samma sjukvårdsinstitutions kassa-förvaltare. Denna sin post skötte han med aldrig svikande intresse, hvarförutom han äfven i andra af-seenden nitiskt arbetade för hemmets bästa. Greve Cronstedt var född 1833. Af hans personlighet med dess många prydnade drag söker nedanstående nekrolog ge en enkel bild.

DET TALAS OFTA om, att där säges för mycket om de bortgångna, och sant är nog, att en bjärt kontrast kan råda mellan det lif, som verkligen lefvats, och det, som tecknas i minnesrunorna.

Men å andra sidan har man stundom en känsla af att där sagts för litet, att det knappast är rätt, att blott några korta kalla data få stå som enda minnesstenen öfver ett lif, rikt på personlig insats och värme. Ty är det ej så, att hvarje lif, som lefvats ibland oss, där den tysta, bärande kraften varit ett personligt gudsförhållande, gifvit oss ett arf att vårda, en gåfva att tacka för? Och bli vi ej själfva fattigare genom att aldrig uttala detta tack, aldrig klargöra innebörden af hvad vi sett och förnummit?

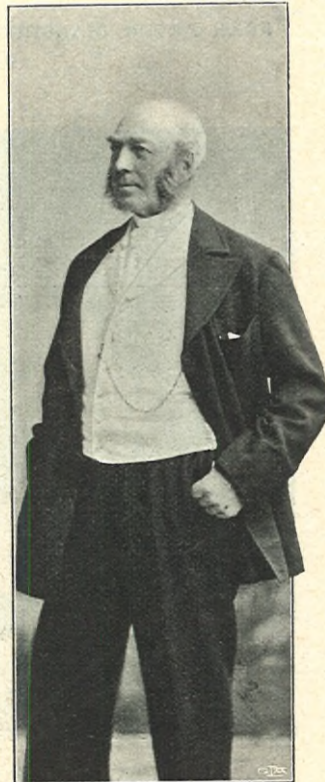
Dessa frågor tränga sig särskildt fram inför en nys afslutad lifsgärning — greve Otto Cronstedts.

Tidningarnas omnämmanden ha i allmänhet blott gifvit ytterkonturerna af hans lefnadsbana. Man och man emellan föllo däremot vid hans bår orden så varma, så fulla af tack och erkännande som man sällan hör dem. Och det tycktes en, som vore ej möjligt annat än att någon hand skulle sträckas ut för att binda samman alla de kärlekens blomster, som så ströddes, till en minneskrans. Men man förstår ock, hvad som hållit mången därtill eljes skickad och villig hand tillbaka. Det finaste, det bästa vi mött är alltid svårast att kläda i ord. Att skriva öfver någon man beundrat går lätt nog; ej så öfver den man hållit af. — Hos somliga människor är en eller annan egenskap så framträdande, att den liksom dominerar allt. Nämnes den, står hela bilden klar. Så ej här. Det var sant, här i de olikaeftermälena talades om greve Cronstedts redbarhet, humanitet etc., och djupast trängde väl teckningen, när vid hans bår troheten framhölls

som grunddraget i hans karaktär och lifsverk. Men allt detta är blott spridda drag, ger ett moment i lifsbilden, ej det hela.

Detta hela skulle jag vilja sammanfatta så: Han lefde, hvad vi andra tala om — och gjorde det så enkelt, stilla och ljust, att personlighet och lifsgärning smälta samman i sällsynt harmoni. —

En liten scen från en Djursholmsfärd står så lifligt för mig. Den elektriska vagnen var nästan till sista plats fullsatt, då ett par högljudda och bråkiga individer, tyd-

OTTO CRONSTEDT.

ligen tillhörande de mera vanlottade i samhället, trädde in och slog sig ned. Ju mera hemmastadda de gjorde sig, dess mera allmän blef känslan af obehag. Man kände i luften, att ett oväder drog sig tillsammans. Någon måste ingripa, och de två skulle nog försvara sin position! Då reser sig en herre af de i vagnen sittande, går fram till fridstörarna, lyfter förbindligt på hatten och ber dem vara goda och ej tala fullt så högt. De rycka till, göra en ursäkt och förklara sig villiga att lämna vagnen, men hejdas af ett vänligt svar, att till platserna härinne ha alla lika rätt — trefnaden blir blott större, om ingens röst ljuder öfver de andras. När de båda kort därefter stego af, låg omedvetet i deras aktningfulla afskedshälsning, besvarad med samma aktning, något af gentleman mot gentleman. Föga anade de troligen, att han, som åstadkommit förvandlingen, var en af dem, för hvilka "noblesse oblige" hade generationens häfd. Hvad han gjorde var ju ock så enkelt — ett intet, om man så vill. Ja väl, men handlade vi alla så mot hvarandra, då vore vi förvisso ett godt stycke på väg till den sociala frågans lösning!

Just i detta att möta människa som människa låg hemligheten af den sällsynta tillgifvenhet grefve Otto Cronstedt som husbonde förmått tillvinna sig. Vackrare uttryck kan väl denna tillgifvenhet knappt taga sig än det sätt, på hvilket en del arbetarefamiljer, för hvilka den bortgångne en tid varit chef, visade sin minnesgodhet. Blommor hade ju deras forne husbonde undanbedt sig, men en deltagandets och saknadens hälsning ville de i alla fall sända. Och så tecknade af ålder och arbete styfnade händer namn vid namn på ett stort pappersark, mäns och kvinnors bredvid hvarandra, medan några rader från en af de yngre tolkade innebörden af det hela. — — —

Mera än förr ordas i våra dagar om de sedliga bristerna inom samhället, och nekas kan ej, att en vakent rättfärdighetskänsla, en indignation öfver det onda starkt gör sig gällande. Men manne ej stundom just under indignationens skydd allt det mörka, låga, orena, som omgifver oss, alltför mycket drages fram? Och behöfver man väl pejla djupet i sitt eget inre för att märka, hur sin gränslinjen är mellan sedlig harm öfver det onda och ett slags begär att låta ord och tankar dröja därvid?

Hur ljus blir ej mot denna bakgrund bilden af en personlighet, inför hvilken de beställsamma tungorna tystna som hållna tillbaka af en osynlig makt, och inför hvilken det onda faller till marken, vare sig det kommer som förtal eller sanning. Hvem kan mäta den tysta kraften af en dylik predikan utan ord, och hvem har ej känt, hur förunderligt ren atmosfären blir kring en människa, som så förverkligar apostelns ord om kärleken "som ej gläder sig öfver orättfärdigheten"?

Har man å andra sidan sett en sådan människa blossa upp i harm inför t. ex. ett konstverk, som syntes henne innebära ett neddragande af det ideella, då märker man, om man ej visste det förut, att det icke är indifferentismens köld, som gömmer sig bakom den stilla ytan. Och man har en känsla af, att man här kunde behöfva lära ej blott att tillsiuta sina ögon för det onda utan ock att harmas. Harmen ljuder med en så äkta klang. — — —

Lätt nog faller sig för oss att tala trosstarka ord om lidande och död, så länge vi se dem i fjärran. Komma de till oss i hela sin allvarsdjupa realitet, då blir måhända profvet oss öfvermåktigt, tro och tålmod svikta, och det behöfves, att kärleksfulla händer släta ut mångt och mycket för att ej i minnet från våra profvotider det mörka och tunga skall kvarstå som förhärskande.

När däremot i ett hem ett sjukrum under

månader, ja år, får bli den centralpunkt, hvifrån ljus strålar ut, värmande och lysande ej blott för dem, "som äro i huset", utan ock för främlingen, som träder inom dess dörrar — måste vi då ej kalla det hemmet rikt, trots lidandets smärta, rikt ännu, när döden, stilla kommen, och i stilla tro mött, där gjort sin skörd?

Och har det ej i sin sorg som i sin rikedom sällspordt många med sig? Många, som kunna bära vittne om att det godas sådd i lifvet aldrig är föfång!

Föreståndarinneskiftet å Fredrika-Bremerförbundet.

MEDE MARS månads utgång lämnade som bekant fröken Gertrud Adelborg sin befattning å Fredrika-Bremerförbundets byrå, och

FIL. KAND. A. THORSTENSON.

när detta skrifves befinner hon sig redan i Gagnef i Dalarna, där hon jämte systrarna öfvervakar uppförandet af det gemensamma nya hemmet. Innan hon lämnade Stockholm öfverlämnades emellertid åt henne på en fest gifven af förbundets personal guldmedaljen "Illis quorum meruere labores", ett officiellt erkännande af fröken Adelborgs verksamhet, som måste glädja alla hennes vänner.

Fröken Adelborgs efterträderska är filosofie kandidat fröken *Axianna Thorstenson*, den unga damen, hvars drag här ofvan träda läsaren till mötes.

Fröken Thorstenson, som är född 1880, har studerat i Uppsala och där aflagt filosofie kandidatexamen, hvarefter hon någon tid varit verksam som lärarinna. Förliden sommar skötte hon ett vikariat å Förbundets byrå och gjorde sig därmed känd som en förmåga att taga vara på. Då man sedan måste vara betänkt på att finna någon lämplig person att upptaga fröken Adelborgs mantel, vände man sig till fröken Thorstenson, som antog platsen. Hon har nu under vintern tjänstgjort på byrån för att sätta sig in i sitt blifvande arbete.

Ehuru hon till lefnads- och arbetsår är en af Förbundets yngsta krafter tyckes det efter allt att döma finnas fullt fog för det antagandet, att man i fröken Thorstenson funnit en person, som är vuxen den ansvarsfulla post, fröken Adelborg hittills beklädt.

De svenska gymnasterna ha internationell kongress i Dresden.

BLAND DE SVENSKAR, som i utlandet röjt väg för den svenska sjukgymnastiken, är gymnastikdirektör *Theodor Bergquist* från *Wörishofen* en af de mest framträdande. Då nu hans namn och verksamhet beröras i efterföljande kongressreferat, hänvisas till den artikel om direktör B., som finnes publicerad i *Idun* n:r 31 föregående år.

SVENSKA GYMNASTFÖRBUNDET LING hade 28 mars—2 april sitt tredje årsmöte i Dresden. Förbundet Ling, som består blott af examinerade gymnastikdirektörer och f. n. har 170 medlemmar, är egentligen grundadt för de utomlands boende för att möjliggöra samarbete dem emellan. Genom mötena och genom förbundets tidning skola erfarenheter meddelas, nya idéer väckas och ej minst den kamratliga kårandan bevaras mellan de i olika länder spridda medlemmarna, liksom kontakten med hemlandet. Förbundet vill därför äfven ha med gymnasterna i Sverige, och några af dem ha anslutit sig därtill.

Från alla Europas länder, hufvudsakligen dock från Tyskland, hade de samlats hit till ett femtiotal dessa raska apostlar för en sida af Sveriges kultur, dessa män och kvinnor som i utlandet kanske mest bidraga att göra Sverige känt. Det var mest damer, och de flesta voro helt unga. Men alla åldrar funnos representerade ända upp till ordföranden, gehemiehofrat direktör *Oldevig*, en gråhårig gentleman, som med sina

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabriksmärket!

Lätta! Eleganta! Håll bara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillvärkas som specialitet efter Wienermetoden af

Aktiebolaget

A. F. Carlsson Skofabrik, Vänersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

omsorger och sin hjärtlighet samlade kongressledamöterna kring sig och hvilken vilja i tvistiga frågor blef den afgörande, emedan alla visste, att ingen kunde ha ett varmare intresse för den svenska gymnastiken och de svenska gymnasterna än han. Direktör O. var en af de första som i Sverige pröfvade sjukgymnastikens användning, han har ock sedan mer än ett kvarts sekel i Dresden ett institut, som sysselsätter 7 assistenter. För att i bildergalleriet först göra bekantskap med styrelsen, så ha vi vice ordföranden direktör *Broman* från London, och sekreteraren, direktör *Bergquist* från *Wörishofen*, hvars nit och energi bära förtjänsten af att förbundet Ling kommit till stånd och som redigerar förbundets tidning. Bägge voro föredragshållare. I styrelsen finna vi också fröken direktör *Bruno* från Berlin, som tycktes vara bland förbundets ledande viljor och åt hvilken takt och lugna välталighet de öfriga gärna lämnade ordet, särskildt då man ville framhålla en mening, som afvek från ordförandens af alla respekterade önskan.

Bland föredragshållarna märktes två läkargymnaster från Berlin, doktor *Sylvan*, som redogjorde för framgångsrik behandling med sjukgymnastik af yrkesnevros: nervositet, allmän eller lokal trötthet, förlämnning eller domning etc., och doktor *Tageson Möller*, som förordade användande af sjukgymnastik under häfvandskapet för svaga personer och visade, hur därigenom fysiken i sin helhet stärktes och sjukliga symptom aflägsnats. Detta var ju ett tämligen nytt upp-lag — endast ett par af de närvarande hade gjort några försök därmed — och det mottogs med mycken uppmärksamhet.

Direktör *Sigrid Åkerhielm*, geh. råd O:s första assistent, redogjorde för olika vegetariska dietsystem och sådana, mer eller mindre stränga, förordades äfven af andra mötesdeltagare. Isynnerhet ansågs vegetarisk diet nyttig för barn, och äfven för eljes icke vegetariska husmödrar rekommenderades *Lohmanns* kokbok för sina goda råd, särskildt angående användning af grönsaker. Fru direktör *Emy Thulin* redogjorde dels för behandling af knäskador, dels talade hon om läkarens och sjukgymnastens ställning till hvarandra, en för gymnaster aktuell fråga, i hvilken det dock ju är omöjligt skriva i-lagar. Direktörerna herr och fru *Thulin* sökte också vinna kongressens intresse för sin plan att i Lund upprätta ett tvåårigt gymnastikinstitut, sydsvenska gymnastikinstitutet. De ha redan gifvit utbildningskurser i frisk- och sjukgymnastik samt massage och ha därvid som lärarkrafter haft läkare och universitetslärare och hoppas genom ett nytt institut kunna uppmärksamma nya sidor af den gymnastiska utbildningen. Förslaget hade framlagts redan vid förbundets förråarsmöte, men kongressen hade ställt sig afvisande mot privata institut. Styrelsen ville därför ej heller nu lämna direktören *Thulin* mycken tid yttra sig om sin plan, och i öfverensstämmelse med styrelsens önskan beslöt kongressen ta afstånd från alla privata institut.

Det behöfver väl knappt nämnas, att man ej blott meddelade lärarika erfarenheter, utan också plägade sällskapligt umgänge. Det gick kamratligt och muntert till — man var ju alla gymnaster, mer behöfs inte! Många voro gamla "Central" kamrater, och när man då träffar hvarandra i utlandet, så blir samvaron i sanning uppriskande, kamratskapet för hvar af de få dagarne allt mer hjärtligt.

DIREKTÖR SIGRID ÅKERHIELM.

R. M.

Syndabocken.

Berättelse af August Strindberg.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

DÅ LIBOTZ drog sig tillbaka från det farliga området, retades Tjärne fram; tyckte ibland han sagt för mycket, fick ånger, skämdes öfver ångern, fann sig feg, och i förtviflans mod reagerande mot fruktan, tog han i ett andetag och blottade alla myndigheternas intriger. Ibland tittade han efter lyssnare, blef riktigt rädd, sköljde ner fegheten med konjak ur dricksglas, öppnade slussarne igen, men så greps han af panik vid Libotz' envisa tystnad.

— Du säger ingenting, du, men jag talar hufvut af mig.

— Jag skall glömma allt hvad du sagt, be-dyrade Libotz.

— Du förräder mig väl icke?

— Jag är icke sådan, svarade Libotz enkelt.

Ordet sådan stack nog i Tjärne, men han var för lat att gräla, och hade beslutat sig för en angenäm afton. Ordet fick gå förbi, men svadan måste ha utlopp, och nu rasade han i vällust att en gång få tala ut. Han yppade sin mening om Sjögrens process, erkände att skrifvaren var en sko-jare, som snart skulle etablera sig i staden, understödd af vederbörande; och han visste att Libotz skulle förlora i hofrätten, men kanske vinna i högsta domstolen, om han fick resning i målet. Därpå kastade han sig in på kapitlet Karin, gratulerade Libotz till brytningen, den flickan var inte något för honom, lik alla andra...

Då tog Libotz i, bekände sig icke varit värdig henne, och att det var hans fel, för han var så tråkig i fruntimmerssällskap. När de sågat en stund, började Tjärne att sacka af; efter de stora nummer han nyss gifvit i extasen, blefve allt snack om småsaker banalt, och han uppgaf hvarje försök att intressera. Samvetet med ångern, mest fruktan, gjorde honom benägen att gå, de många ögonen i tobaksmolnen genomsådade honom, och han reste sig, betäckande återtaget med den modiga försäkran, att han vore beredd stå för hvarje ord han sagt.

— För resten är det mig så egalt, om myndigheterna får höra't. Det kunde göra dem godt.

Och så bröto de upp.

*

Den första oktober var inne, och Askanius öppnade vid middagstid sin nya restaurang med kafé. En väldig skylt på fasaden bar det enda namnet i två fots höga guldbokstäfver, Askanius, med tydlig afsikt att kunna läsas från Stadskällarn utan glasögon. Inredningen var hvitt och guld, samt stödde på speglar. Libotz hade saktmodigt varnat för de många speglarne:

— Herrar begagna endast spegel, när de raka sig, och när de dricker, vill de inte se sig, för de ä aldrig för vackra då.

Askanius klippte bara med anmärkningen att det var modernt.

Så kom den stora dagen med table d'hôte-middag och musik. Askanius beräkning var att samla; småfolket skulle här möta med herrefolket, alla bli lika behandlade; därigenom skulle gammalmodiga osunda lokaler göras öfverflödiga. Så stod det i annonsmanifestet han lancerat i tidningen. Och där stod äfven att alla rökiga smårum voro aflysta; tidens kräfte individualismen skulle här ryckas med rötterna (!) och mänskorna måste vänja sig fördraga hvarandra.

Denna uppfostringsmetod misshagade en del af publiken, men den infann sig af nyfikenhet.

Där blef dock icke den väntade stämningen. Herrarne tittade ondt på småfolket, och dessa kände sig generade af det fina sällskapet. Där var för fint och ljusst för de nötta rockarne, och uniformerna funno det för tarfligt. När en champagnekork smällde vid officerarnes bord, ryste de små, krympte och gjorde anmärkningar. Skräddarn talade om den obetalta räkningen, skomakarn tittade på ridstöflarne; det skar sig med ett ord.

Men där funnos äfven andra omständigheter, som spridde olust. Rockfångaren generade med sin tioöring, kyparne sågo kontinentala och högfärdiga ut, och Askanius, som satt på en tronstol vid disken, föreföll räkna suparne. Köksluckan fanns där, men numera växlades replikerna icke så tyst som förr.

I kaféet fanns icke ett intimt hörn, ty allting var speglar, så att man såg sin bild i alla facer på en gång, och musiken omöjliggjorde dessa grundliga samspråk, där man fick säga sista ordet i botten, kasta maskerna och visa hvem man var.

Från Askanius' upphöjda plats kunde han se öfver torget till Stadskällaren. Där stod i dag Brune, källarmästarn, med en marinkikare (han hade varit flaggskeppare vid flottan) och kikade öfver till konkurrenten. Hans matsal var tom, och han darrade, men vågade icke visa fruktan.

Middagskonserten var slut, Wiener-Zigenarkapell, och herrarne sutto i kaféet. Askanius vittjade kassan och fann den enorm.

— Si de här, det tar det! sade han till Libotz, som också var där. Det blir pengar, och så slipper man krediten. (Griffeltaflan var indragen.)

På aftonen af denna stora dag, vid sjutiden, inträffade en händelse, som ännu lefver i minnet och i stadens krönika. Då kaféet var fyllt, och musiken skulle börja, slogos dör-rarna till lilla matsalen upp af sig själfva, gasen slocknade och alla speglar och fönster sprungo i bitar.

Det var en gasexplosion. Gästerna flydde hufvudstupa. Verkställd polisundersökning kunde icke finna ut orsaken, och Askanius blef rädd.

I åtta dagar reparerades, hvarunder Askanius gick som en skeppare, kommenderande manövern, mutande arbetarne, intalade sig mod.

De kommer igen, de kommer igen, sade han tvärsäker som en förtviflad, ty han kunde icke befria sig från det nedtryckande i denna dåliga början. Ibland sökte han kasta misstankarne på Brune, men Libotz varnade honom och bevisade att det var omöjligt.

När lokalen var färdig igen, annonserades åter med ett manifest, som var en alltför tydlig erinran om värdens Amerika-vistelse. Det var osmakligt, öfvermodigt, utmanande. "All vår början blifver svår", "Lyckan står den djärfve bi" och sådant. Därpå kom hygien, luft och ljus, individualismens bekämpande, och så Samling igen, demokrati, allmän rösträtt till på köpet.

Detta gjorde misstämningen medveten, och efter första dagens recett, då nyfikna kommo att "se på explosionen", förtunnades publiken efter hand.

Då blef Askanius nervös, men hans tröst i början var den, att Stadskällaren icke tog kunderna. Herrarne gingo i en improviserad klubb, småfolket, som fann det för dyrt, odlade upp en okänd liten källare, som hastigt utvecklade sig, så att värden fick ta håll i taket och hyra öfre våningen.

Nu började Askanius en fruktansvärd kamp med sig själf och mot sitt öde. För stolt att böja sig, grep han till humbug; intog själf sina måltider vid fönstret åt torget för att visa där fanns folk; lärde kyparne att gå och städa de tomma borden; bjöd in bekanta till sexor om kvällarne.

Men hans spelade munterhet osade galge, och hans orubbliga mod verkade hemskt; hans hår hvitnade, hans ögon sjönko in, hans händer darrade. Han bokstafligen skrämde bort de sista kunderna, och inbjudningarna mottogos icke mer.

På trots sparade han inga kostnader; han lät rockfångaren sitta och sofva på galoschhyllan för 25 kronor i månaden; elektriska ljuset brann i hela lokalen alltid, och slutligen köpte han ett orkestrion för en stor summa.

Kyparne flyttade hvar tredje dag, och han måste ta flickor med fast lön. Men det kom inte folk ändå.

Till råga på eländet hade hustrun blifvit sjuk, af förskräckelse och sorg. Askanius kände detta som en förebräelse, hvilken han endast kunde bekämpa med absolut känslolöshet. Hon bodde en trappa upp, och gick aldrig ut, hade rullgardinerna fällda; vågade icke fråga, om där fanns några kunder.

Slutligen kom där ingen gäst mer, ty de få resande, som af okunnighet besökte lokalen, blefvo skrämde af ensamheten; och när de märkte att de flesta rätterna "voro slut", kommo de aldrig igen.

Ännu höll Askanius emot, och hans glädje var att stå med en operakikare och se öfver till den tomma Stadskällaren, där Brune också stod i fönstret med sin tub. De båda fienderna uppehöll hvarandras mod med denna duell.

Den siste gästen hade varit den trogne Libotz. Han offrade sina böjelser, schavotterade vid ett fönsterbord till de förbigåendes åtlöje. Men Askanius kände på sig att det var medlidandets allmosa, och han blef brutal, fattade hat till sin ende vän, och förklarade, att han icke behöfde besvära sig, om han icke ville.

När Libotz rädde honom att ändra lokalen, ta bort speglarne, göra smårum, lägga igen fönster och bilda hörn, så svarade Askanius ohöfligt. Den trogne vännen led af den öfvermodiges olycka, tänkte alltjämt på hans öde, brydde sitt hufvud med planer till hans räddning, men förgäfvés.

Att icke rörelsen upphörde af sig själf, berodde af att huset gaf så stora hyror.

Det blef julafton, och Libotz, för hvilken alla familjer voro slutna, hade gjort parti med fiskalen för kvällen, utan att ha bestämt hvar de skulle jula. När de gingo ut, sågo de hela Askanius' lokal upplyst, och han själf stå ensam, spelande ett parti biljard. Det såg ut som en spöksyn och de gingo ut att spatsera för att bli fria från intrycket. Men efter en stund blef Libotz orolig:

— Vi måste gå in till honom; hans hustru ligger mycket sjuk, och han får icke vara ensam; vi är ju människor dock, och han har varit vår hjälp i svåra tider.

— Kör då! svarade fiskalen.

När de nu trädde in i den ödsliga restaurangen, sågo de strax förfallet. Där var smutsiga gardiner; döda flugor sutto smetade på speglarne, borden voro dammiga och ritade med namn. Men inifrån kaféet ljöd musik, en marsch, Père-la-Victoire, och när de öppnade dörren, funno de Askanius sittande ensam med hundra tomma bord omkring sig, åhörande musiken och ensam drickande en butelj champagne. Denna festdryck, som fordrar vänner, fränder, en "glad anledning" eller en skön kvinna, för att ta sig ut, den verkade graföl här på platsen. Och den osynliga musikkåren med skrällande trumpeter och trummor, det var spökmusik.

Askanius ville först vara hög, men kunde icke, utan uttryckte verklig glädje att se bekanta ansikten; gick strax att beställa sexa, och stängde lokalen.

(Forts.)

